

ZÁPIS ZE ZASEDÁNÍ RADY VLÁDY ČR PRO LIDSKÁ PRÁVA

20. června 2005

Přítomni:

Členové Rady: Svatopluk Karásek (předseda), Jaroslav Daněk (MO), Miloslav Koudelný (MV), Jaroslav Müllner (MŠMT), Kumar Vishwanathan, Jana Chalupová, Dana Němcová, Anna Šabatová, Libuše Šilhánová, Petra Smolíková (MK), Radovan Suchánek (MZdr);

Stálí zástupci: Martin Plíšek (MI), Radim Bureš (MV), Tomáš Langášek, Štefan Čulík (MPSV), Věra Jeřábková (MZV), Pavel Rotyka (MS), Karel Tomek (MŠMT), Hana Vejborná (MMR);

Hosté, pověřené osoby a ostatní přítomni: Jan Wunsch (předseda Výboru pro občanská a politická práva), Petr Uhl (předseda Výboru proti mučení), Bohdan Pivoňka (člen Výboru proti mučení);

Sekretariát Rady: Andrea Baršová, Veronika Doležilová, Jana Marečková, Lucie Otáhalová, Petr Novotný

Omluveni: Pavla Boučková, Dalibor Jílek.

Jednání řídil předseda Rady Svatopluk Karásek. V úvodu přivítal hosty a členy a omluvil nepřítomné a představil novou tajemnici Rady Janu Marečkovou a novou pracovníci sekretariátu Rady Lucii Otáhalovou. Přítomno bylo 14 osob s hlasovacím právem. Rada byla usnášeníschopná, kvórum bylo 8 hlasů.

Rada schválila program v navržené podobě (hlasování: 14 – 0 – 0):

1. návrh na vrácení podnětu Rady vlády ČR pro lidská práva k vytvoření právní úpravy poskytování nekonvenčních zdravotnických metod k dopracování Výboru pro lidská práva a biomedicínu;
2. podnět Výboru proti mučení a jinému nelidskému, krutému, ponižujícímu zacházení a trestání ve věci zákonné úpravy výkonu ochranného léčení ústavního a zákonné úpravy výkonu zabezpečovací detence;
3. podnět Výboru proti mučení a jinému nelidskému, krutému, ponižujícímu zacházení a trestání k úpravě práv osob omezených na svobodě na policejních služebnách a k zajištění důstojnějších podmínek osob umístěných v policejních celách;
4. podnět Výboru proti mučení a jinému nelidskému, krutému, ponižujícímu zacházení a trestání ke změně právní úpravy podmínek pro působení duchovních ve věznicích;
5. podnět Výboru pro občanská a politická práva k postupu vlády a jejích zástupců v legislativním procesu přijímání zákonů;
6. různé.

1. návrh na vrácení podnětu Rady vlády ČR pro lidská práva k vytvoření právní úpravy poskytování nekonvenčních zdravotnických metod k dopracování Výboru pro lidská práva a biomedicínu (V průběhu projednávání tohoto bodu se dostavila V. Jeřábková, přítomno bylo 15 osob s hlasovacím právem, kvórum bylo 8 hlasů.)

Návrh uvedla Andrea Baršová, tajemnice Výboru pro lidská práva a biomedicínu. Připomněla, že podnět schválila Rada na svém minulém zasedání v lednu 2005. Poté byl podnět rozeslán do meziresortního připomínkového řízení, několik resortů uplatnilo zásadní připomínky, které není možné zpracovat bez toho, aby Rada takto pozměněný podnět znovu schválila. Návrh na vrácení podnětu Výboru pro lidská práva a biomedicínu k dopracování podle připomínek uplatněných v meziresortním připomínkovém řízení je návrh, se kterým souhlasila většina členů výboru.

Radovan Suchánek (MZdr) uvítal návrh na vrácení podnětu k dopracování Výboru pro lidská práva a biomedicínu z toho důvodu, že jeho doplnění bude přínosné z hlediska věcné diskuse na MZdr. Informoval, že na MZdr byla ustavena odborná komise (odborný poradní sbor), která se zabývá otázkami právní regulace poskytování nekonvenčních zdravotnických metod, a nabídl spolupráci této komise s Výborem pro lidská práva a biomedicínu. Dále uvedl, že v současné době probíhá připomínkové řízení k návrhu zákona o zdravotní péči, který obsahuje ve vztahu k nekonvenčním metodám pouze negativní vymezení pojmu zdravotní péče, a vyjádřil obavu, že komplexní úprava této problematiky v tomto volebním období nebude moci být připravena.

Návrh na vrácení podnětu Výboru pro lidská práva a biomedicínu k dopracování byl přijat (hlasování: 15-0-0).

2. podnět Výboru proti mučení ve věci zákonné úpravy výkonu ochranného léčení ústavního a zákonné úpravy výkonu zabezpečovací detence

Podnět uvedl předseda Výboru proti mučení Petr Uhl. Konstatoval, že podnět byl přijat výborem již 16. září 2004 a shrnul jeho obsah. Podnět zdůrazňuje, že podmínky výkonu zabezpečovací detence a ochranného léčení ústavního by měly být upraveny zákonem, stejně jako je tomu i u dalších typů omezení osobní svobody. Dále stručně shrnul stanoviska bývalých členů Rady Jakuba Camrdu (za MS) a Milana Špačka (za MZdr) a upozornil na skutečnost, že stanoviska nejsou zcela aktuální vzhledem k tomu, že vláda schválila v lednu tohoto roku materiál s názvem "Návrh na zřízení ústavu pro výkon zabezpečovací detence" a v usnesení k tomuto materiálu (č. 78 z 19. ledna 2005) uložila úkol ministrovi spravedlnosti, aby ve spolupráci s ministryní zdravotnictví vypracoval a předložil vládě do konce května 2005 návrh zákona o výkonu zabezpečovací detence. Petr Uhl zmínil, že návrh na zřízení ústavu pro výkon zabezpečovací detence nebyl zaslán v meziresortním připomínkovém řízení ke stanovisku zmocněnci vlády pro lidská práva a problematikou ochrany základních práv a svobod se zabýval pouze okrajově, a to v souvislosti se zamýšlenou pracovní povinností chovanců ústavu. Při přípravě podnětu se výbor zabýval otázkou, zda by výkon ochranného léčení a výkon zabezpečovací detence měly být upraveny jedním či dvěma zákony. Cílem bylo, aby se na obou zákonech pracovalo současně. Výbor se problematikou zákonné úpravy obou institutů zabýval na minulých třech zasedáních za účasti zástupců legislativních odborů MS a MZdr.

Radovan Suchánek (MZdr) zdůraznil, že MZdr uznává potřebu existence jak zákona o výkonu zabezpečovací detence, tak zákona o výkonu ochranného léčení. Informoval, že ministryně zdravotnictví se dopisem obrátila na ministra spravedlnosti s tím, že vítá podnět výboru v této věci a navrhla MS, aby připravilo společně se zákonnou úpravou výkonu zabezpečovací detence i zákonnou úpravu výkonu ochranného léčení a přislíbila spolupráci při zpracování tohoto zákona. Dále uvedl, že se zde jedná o kompetenční spor, neboť MS zastává názor, že zákon o výkonu ochranného léčení nemůže být v kompetenci MS, zatímco podle MZdr patří takový zákon právě do působnosti MS z toho důvodu, že jde o ochranné opatření, tj. trestněprávní institut, a ochranné léčení ústavní lze vykonávat mj. i ve věznicích souběžně s výkonem trestu odnětí svobody. V zákonu o výkonu zabezpečovací detence by navíc šlo zejména o úpravu režimu, nikoliv o úpravu poskytování zdravotní péče, nejedná se tedy o problematiku medicínskou. Navrhl, aby Rada doporučila vládě uložit úkol vypracovat zákon o výkonu ochranného léčení ministrovi spravedlnosti. Svatopluk Karásek vyjádřil názor, že tento úkol by měl být uložen ministryni zdravotnictví. Petr Uhl přednesl aktualizované, variantní znění bodu II návrhu usnesení vlády: „II. ukládá

1. *varianta A*: ministryni zdravotnictví, aby zpracovala a vládě do 31. prosince 2005 předložila návrh zákona o výkonu ochranného léčení ústavního,

varianta B: místopředsedovi vlády a ministrovi spravedlnosti, aby v součinnosti s ministryní zdravotnictví zpracoval a vládě do 31. prosince 2005 předložil návrh zákona o výkonu ochranného léčení ústavního;

2. ministryni zdravotnictví a místopředsedovi vlády a ministrovi spravedlnosti, aby při přípravě zákona o výkonu ochranného léčení ústavního podle bodu II/1 tohoto usnesení a při přípravě zákona o výkonu zabezpečovací detence podle usnesení vlády č. 78 ze dne 19. ledna 2005 postupovali v součinnosti.“

Podnět v aktualizovaném znění byl Radou schválen (hlasování: 14-0-1).

3. podnět Výboru proti mučení a jinému nelidskému, krutému, ponižujícímu zacházení a trestání k úpravě práv osob omezených na svobodě na policejních služebnách a k zajištění důstojnějších podmínek osob umístěných v policejních celách (V průběhu projednávání přišla J. Chalupová a odešel R. Suchánek, počet přítomných s hlasovacím právem a kvórum se tak nezměnilo.)

Podnět uvedl Tomáš Langášek, člen Výboru proti mučení. Stručně shrnul jeho obsah a zmínil, že v podnětu se odráží jednak doporučení CPT z návštěv v ČR, jednak poznatky členů výboru z návštěv, které uskutečnili na policejních služebnách. Odkázal rovněž na nálezy Ústavního soudu, které se zabývaly otázkou práva na právního zástupce. Stanovisko, které poskytlo MV zhodnotil jako vstřícné a uvedl, že umožňuje schválení podnětu v navržené podobě.

Miloslav Koudelný (MV) vysvětlil, že výsledné stanovisko MV vzniklo ve spolupráci ministerstva s Policejním prezídiem a neobsahuje původní zásadní námitky, které navrhovalo uplatnit Policejní prezídiem. Doplnil, že řada návrhů obsažených v podnětu se již v praxi realizuje, některé z nich jsou však spojeny např. se stavebně-technickými úpravami, které si vyžadají finanční investice v budoucnu. Na závěr navrhl, aby v bodu III usnesení Rady byla stanovena lhůta pro dodání stanoviska MV do 30.9.2005, aby byl doplněn nový bod II o tom, že Rada bere na vědomí připomínky MV, a doporučil Radě podnět akceptovat.

Anna Šabatová uvedla, že problematika zpracovaná v podnětu souvisí s nově zaváděnou působností veřejného ochránce práv. Kumar Wishwanathan upozornil na novely zákona o policii a trestního řádu, které zavádějí pravomoc policie odebírat vzorky DNA i přes odpor podezřelého/obviněného. Rada poté podnět schválila ve smyslu návrhů M. Koudelného (hlasování: 14-1-0).

4. podnět Výboru proti mučení a jinému nelidskému, krutému, ponižujícímu zacházení a trestání ke změně právní úpravy podmínek pro působení duchovních ve věznicích

Podnět uvedl člen Výboru proti mučení Bohdan Pivoňka. Informoval, že podnět byl přijat Výborem na základě konkrétního případu. Cílem podnětu je zpřesnění ustanovení řádu výkonu trestu odnětí svobody a řádu výkonu vazby týkajících se působení osob pověřených vykonávat duchovenskou činnost ve věznicích. Pavel Rotyka (MS) doporučil Radě, aby podnět schválila. Rada návrh přijala (hlasování: 14-0-1).

5. podnět Výboru pro občanská a politická práva k postupu vlády a jejích zástupců v legislativním procesu přijímání zákonů

Podnět uvedl předseda Výboru pro občanská a politická práva J. Wünsch. Zdůraznil, že výbor se tématem parlamentní fáze legislativního procesu zabýval dobu delší než je obvyklé i z toho důvodu, že vyhodnocoval několikaleté dění a současně hledal vhodnou formu pro vyjádření.

V diskusi A. Šabatová doplnila, že k obcházení smyslu pravidel legislativního procesu dochází i v jeho jiných fázích. T. Langášek upozornil na rozhodnutí Ústavního soudu ČR sp. zn. Pl. ÚS 21/01, kde se Ústavní soud ČR mj. vyjadřuje k regulérnosti legislativního procesu z hlediska spojování rozličných změn několika zákonů. Ústavní soud ČR vyslovil názor, že za ústavně konformní lze považovat pouze takové spojení změn několika zákonů, kde je věcná provázanost. Jedině tak lze zajistit předvídatelnost právního řádu, jeho obsahovou bezrozpornost a srozumitelnost jako atributy právního státu. Petra Smolíková (MK) se vyjádřila v tom smyslu, že by podnět měl obsahovat i návrh na změnu legislativních pravidel vlády, protože obsahuje zmínku o důvodových zprávách k zákonům. J. Wünsch a V. Doležilová (tajemnice výboru) upozornili, že se podnět vztahuje k parlamentní fázi legislativního procesu. A. Baršová se vyjádřila k formulační striktnosti podnětu, resp. návrhu usnesení vlády a M. Plíšek (MI) navrhl, aby vláda své členy toliko vyzvala k navrhovanému jednání (bod II návrhu usnesení vlády). Tento pozměňovací návrh (hlasování: 13-0 -2), jakož následně i podnět, Rada schválila (hlasování:13-0-2).

6. různé

Jana Chalupová navrhla, aby se Výbor pro občanská a politická práva zabývala problematikou bydlení. Tajemník Výboru pro hospodářská, kulturní a sociální práva P. Novotný informoval, že tento výbor se jednotlivými aspekty již začal zabývat, soustředí se na bytovou politiku obcí, zejména na otázku přidělování obecních bytů.

V. Jeřábková (MZV) informovala o připravované ratifikaci 14. protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, jehož cílem je reforma Evropského soudu pro lidská práva. Dále uvedla, že nad rámec protokolu se připravuje další reforma a obrátila se na zmocněnce vlády pro lidská práva se žádostí o spolupráci při vyhledání nezávislé osoby, která bude navržena jako zástupce pro tato jednání.

Radim Bureš (MV) informoval o zájmu MV rozšířit Výbor pro práva cizinců o zástupce Správy uprchlických zařízení. V. Doležilová uvedla, že Výbor pro občanská a politická práva bude informován o stanovisku MV k podnětu týkajícího se vyhlášky hl. města Prahy o žebrání na příštím zasedání, které se uskuteční 24. června. A. Baršová uvedla, že Výbor pro práva cizinců se v září bude zabývat stanoviskem MV k podnětu k problematice výměny průkazů o povolení k pobytu za štítky do pasů.

Zapsaly: J. Marečková, V. Doležilová

Schválil: S. Karásek

Datum: 22. června 2005